

Místní agenda 21

Řízení a kontrola ve veřejné správě

Místní agenda 21

- Kvalita veřejných služeb
- Principy trvale udržitelného rozvoje
- Strategické řízení
- Participace občanů

Vývoj Agendy 21

- Světová konference OSN
  - O životním prostředí a rozvoji
  - Rio de Janeiro
  - 1992
  - Summit Země
    - Deklarace o životním prostředí – Charta Země
    - Agenda 21
    - 178 vlád
- Výbor OSN pro trvale udržitelný rozvoj
  - 1993

Symbolika pojmu Místní agenda 21

- Místní
  - Zohlednění místních specifik, zvláštností a hodnot
- Agenda
  - Společně dohodnutý program žádoucích činností
- 21
  - Zohlednění přemýšlení v dlouhodobém časovém horizontu

Trvale udržitelný rozvoj

■ Definice

- Rozvoj umožňující uspokojovat současné potřeby lidstva bez ohrožení možnosti budoucích generací uspokojovat jejich potřeby

■ Rovnováha

- Kvalita životního prostředí
- Socioekonomický rozvoj

Problémy trvale udržitelného rozvoje

- Vyčerpávání neobnovitelných zdrojů
- Nadměrné užívání obnovitelných zdrojů a přírody
- Problém spravedlnosti
  - Mezi lidmi
  - Mezi národy
    - Vyčerpávání zdrojů průmyslovou částí světa snižuje možnosti ostatních zemí světa a potenciál budoucích generací

Principy udržitelnosti společenství

- Místní potřeby – místní zdroje
- Ochrana rozmanitosti přírody
- Dostupnost pitné vody a dostatku jídla při dostatečné kvalitě
- Možnost získat odpovídající bydlení
- Možnost získat uspokojivou práci
- Místní ekonomika různorodá a nezávislá jen na několika málo provozovatelích
- Rozvoj sídel a krajiny v souladu s urbanistickými zásadami

Principy udržitelnosti společenství

- Zdraví člověka
  - Bezpečné a zdravé životní prostředí
  - Dostupnost zdravotních služeb
  - Důraz na prevenci
- Přístup ke službám
  - Ne na úkor životního prostředí
  - Nejen pro ty, kdo vlastní auto
- Přístup k
  - Vzdělání
  - Profesionální příprava
  - Poznání a informace

Principy udržitelnosti společenství

- Participace občanů na rozhodování
- Dostupnost příležitostí k využívání volného času
- Ochrana kulturní rozmanitosti a místních zvláštností

Agenda 21

- Podrobný akční plán
- Stanovuje iniciativy v oblasti životního prostředí
- Základní jednotka společnosti
  - Místní společenství – obec
- Struktura
  - 4 části
  - 40 kapitol
    - Programové oblasti
      - Východiska
      - Cíl
      - Činnosti
- Souvislosti
  - Ekologické
  - Sociální
  - Ekonomické
  - Kulturní politické

Tématické oblasti Agendy 21

- ČÁST I. – SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÉ ROZMĚRY
  - Mezinárodní spolupráce při urychlování udržitelného rozvoje v rozvojových zemích a související domácí politika
  - Boj proti chudobě
  - Změna vzorů spotřeby
  - Dynamika demografického růstu a udržitelnost
  - Ochrana a podpora lidského zdraví
  - Podpora udržitelného rozvoje lidských sídel
  - Integrace životního prostředí a rozvoje do rozhodování
- ČÁST II. UCHOVÁVÁNÍ A ŠETRNÉ VYUŽÍVÁNÍ ZDROJU A HOSPODAŘENÍ S NIMI VE PROSPĚCH ROZVOJE
  - Ochrana atmosféry
  - Integrovaný přístup k plánování a hospodaření s územními zdroji
  - Boj proti odlesňování
  - Péče o křehké ekosystémy: boj proti desertifikaci a suchu
  - Péče o křehké ekosystémy: udržitelný rozvoj horských oblastí
  - Podpora udržitelného rozvoje zemědělství a venkova
  - Uchování biodiverzity
  - Environmentálně šetrnější využívání biotechnologií
  - Ochrana oceánů, všech druhů moří, včetně uzavřených a částečně uzavřených moří a pobřežních oblastí a ochrana, racionální využívání a rozvoj živých zdrojů v nich
  - Ochrana kvality a zásob sladkovodních zdrojů: aplikace integrovaných přístupů k rozvoji, využívání zdrojů vody a hospodaření s nimi
  - Environmentálně šetrnější nakládání s toxickými chemickými látkami, včetně prevence nezákonné mezinárodní přepravy toxických a nebezpečných produktů
  - Environmentálně šetrnější nakládání s nebezpečnými odpady, včetně prevence jejich nezákonné mezinárodní přepravy
  - Environmentálně šetrnější nakládání s pevnými odpady a otázky související s tekutými odpady
  - Bezpečné a environmentálně šetrnější nakládání s radioaktivními odpady

Tématické oblasti Agendy 21

- ČÁST III. POSILOVÁNÍ ÚLOHY DŮLEŽITÝCH SKUPIN
  - Celosvětová opatření pro zapojení žen do udržitelného a spravedlivého rozvoje
  - Děti a mládež v udržitelném rozvoji
  - Uznání a posilování úlohy domorodých obyvatel a jejich komunit
  - Posilování úlohy nevládních organizací: partnerů pro udržitelný rozvoj
  - Iniciativy místních úřadů na podporu Agendy 21
  - Posilování úlohy pracujících a jejich odborových organizací
  - Posilování úlohy podnikání, obchodu a průmyslu
  - Vědecká a technická obec
  - Posilování úlohy zemědělců
- ČÁST IV. PROSTŘEDKY IMPLEMENTACE
  - Finanční zdroje a mechanismy
  - Transfer environmentálně šetrnějších technologií, spolupráce a vytváření potenciálu
  - Úloha vědy v udržitelném rozvoji
  - Podpora vzdělávání, veřejného povědomí a odborného školení
  - Národní mechanismy a mezinárodní spolupráce při vytváření potenciálu v rozvojových zemích
  - Mezinárodní institucionální uspořádání
  - Mezinárodní právní nástroje a mechanismy
  - Informace pro rozhodování
  - Zkratky
  - Poznámky k vybraným základním pojmům textu Agendy 21

Agenda 21 vs. Místní agenda 21

- Agenda 21
  - Principy trvale udržitelného rozvoje v globálním měřítku
- Místní agenda 21
  - Regionální
  - Místní
    - Vlastní strategie udržitelného rozvoje

Místní agenda 21

- 28. kap. Agendy 21
  - důraz na klíčovou úlohu
    - místních samospráv
    - místních úřadů
  - při
    - výchově společnosti
    - mobilizaci zdrojů
    - reakci na podněty veřejnosti
      - aktivní participace občanů

Aplikace Místní agendy 21

■ Proces

■ zkvalitňování

- Správy věcí veřejných
- Strategického plánování (řízení)
- Zapojování veřejnosti
- Využívání poznatků o udržitelném rozvoji

■ → zvýšení kvality života

Přínosy

- Kvalita života obyvatel
- Spokojenost obyvatel
- Kvalita životního prostředí
- Společná vize rozvoje obce
- Participace občanů
- Rozvoj demokracie
- Zachování místních hodnot
  - Kulturních, společenských, přírodních

Role územní samosprávy v rozvoji

- Regulační nástroje k činnosti v území
- Plánování
- Poskytování specifických služeb
- Správa veřejného majetku
- Informační role vzhledem k
  - Obyvatelům
  - Turistům
- Podpora spolupráce organizací
- Významný zaměstnavatel
- Významný spotřebitel

Příklady aktivit

- Obnova památek
- Podpora tradičních řemesel
- Udržitelná turistika
- Podpora vhodného podnikání
- Péče o seniory
- Rozvoj veřejných prostranství
  - Tyto činnosti jsou v souladu s Místní agendou 21 jen v případě, že jsou zahrnuty do dlouhodobé strategie

Kritéria Místní agendy 21

- Projekt Rady vlády pro udržitelný rozvoj v ČR
- 2005
- Místní společenství
  - 4 respektive 5 kategorií
- 21 kritérií

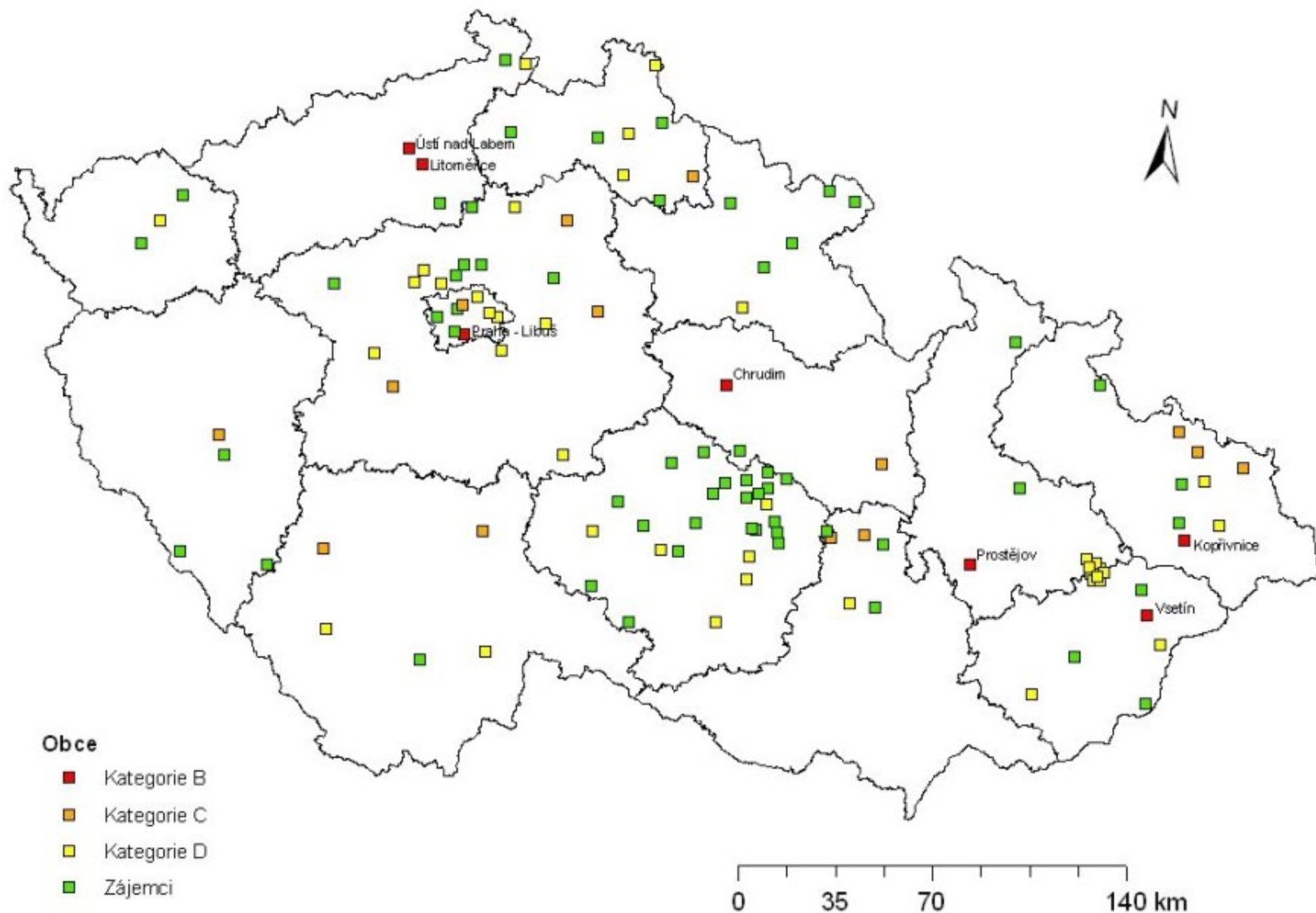
Kritéria Místní agendy 21

- Zájemci
  - 3 kritéria - formální
- Skupina D
  - Organizační struktura
  - Aktivní zapojování veřejnosti do plánování a rozhodování
    - 2 akce ročně
  - Prezentace činností a výstupů MA 21
  - Partnerství veřejné správy, občanů a podnikatelského sektoru
- Skupina C
  - Oficiální orgán samosprávy
  - Oficiálně schválený dokument k MA 21
  - Osvěta k udržitelnému rozvoji
  - Sledování a hodnocení procesu MA 21
  - Finanční podpora aktivit MA 21
  - Pravidelné veřejné fórum TUV
- Skupina B
  - Strategie udržitelného rozvoje města/obce nebo strategický plán rozvoje města/obce respektující principy udržitelného rozvoje
  - Existence dílčích koncepcí
  - Systematická finanční podpora ze strany samosprávy
  - Získávání externích zdrojů
  - Stanovení a sledování vlastních indikátorů
  - Sledování mezinárodně standardizovaných indikátorů
  - Certifikované proškolení koordinátora
  - Výměna zkušeností z praxe v oblastech MA 21
- Skupina A
  - Oficiální orgán samosprávy pro udržování stavu udržitelného rozvoje
  - Management kvality ve veřejné správě (ISO, CAF, EMS, EMAS)
  - Praktické uplatnění principů udržitelného rozvoje

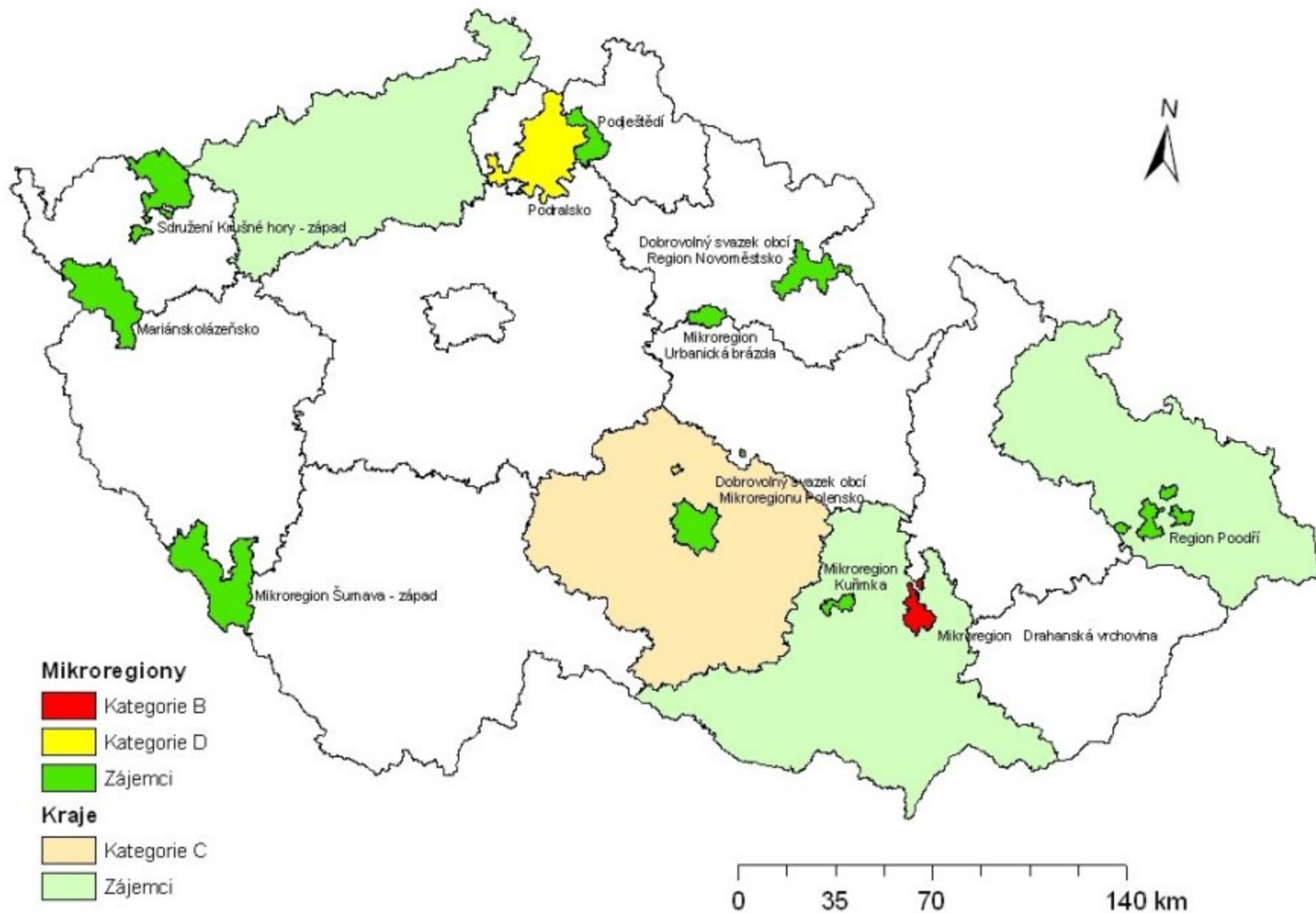
Zapojení k Místní agendě 21

- Obce
    - 120
  - Kraje
    - 4
  - Mikroregiony
    - 11
  - Další organizace
    - 14
- Zájemci
    - 60 obcí
    - 3 kraje
    - 9 mikroregionů
    - 14 dalších organizací
  - D
    - 39 obcí
    - 1 mikroregion (Podralsko)
  - C
    - 14 obcí
    - 1 kraj (Vysočina)
  - B
    - 7 obcí (Chrudim, Litoměřice, Prostějov)
    - 1 mikroregion (Drahanská vrchovina)
  - A

Přehled MA21 v ČR v roce 2009 – obce

Přehled MA21 v ČR v roce 2009 – regiony

Národní síť zdravých měst ČR

- Příklad síťové spolupráce
- Projekt Zdravé město (WHO Healthy Cities Project)
  - 1988
  - OSN & Světová zdravotní organizace (WHO)
  - 1300 Zdravých měst v 31 zemích
  - Součástí Evropské kampaně udržitelných měst a obcí (Aalborgská charta)
  - Realizace
    - Místní Agendy 21
    - LEHAP (místní akční plán zdraví a životního prostředí)
    - Good Governance - dobrá správa věcí veřejných
- NSZM ČR
  - 1994 – 11 zakládajících měst
  - 90 členů
    - 2 kraje (Vysočina, Jihomoravský)
    - 18 mikroregionů
    - 69 obcí
    - 1 organizace – Centrum inovací a rozvoje

Problémy spojené s Místní agendou 21

- Formálnost
- Krátkodobá perspektiva
- Podcenění participace veřejnosti
- Omezená kapacita životního prostředí

Charta občana

- Ministerstvo vnitra
- Odbor modernizace veřejné správy
- 2005 - 2006
- Cílem charty
  - zkvalitnit výkon správních činností a veřejných služeb na těch pracovištích, která přicházejí bezprostředně do styku s občany
  - seznámit občana - uživatele
    - se způsobem jakým bude služba poskytnuta
    - co je uživateli garantováno
    - co se stane, pokud garantované závazky poskytovatele nebudou dodrženy

Klíčové prvky charty

- lepší porozumění potřebám a očekávání občanů
- hodnocení úřadů z pohledu občanů
- vedení dialogu s občanem
- vyřizování stížností
- nastavení standardů veřejných služeb

Příklady typů organizací

- městské úřady
- krajské úřady
- knihovny
- organizace sociálních a komunitních služeb

Obsah dokumentu Charty

- základní údaje o úřadu nebo organizaci
- údaje o tom, komu je poskytovaná služba určena
- označení budovy, místnosti, hodiny určené veřejnosti
- závazné lhůty a standardy kvality
- informace o pracovnících
- jaké nutné údaje musí poskytnout organizaci uživatel služby
- informace o způsobu řešení případných problémů

Organizace zapojené do projektu

■ Dobrovolnost

- MěÚ Chomutov
- MěÚ Pelhřimov
- MěÚ Vsetín
- Česká asociace pečovatelské služby

- Centrum sociálních a zdravotních služeb Poděbrady
- Domov důchodců Luhačovice
- Knihovna Jiřího Mahena, Brno
- Odbor sociálních věcí Krajského úřadu Zlínského kraje
- Dopravní podnik hl. m. Prahy

Balanced Scorecard

- počátek 90. let 20. stol.
- David Norton a Robert Kaplan
- Projekt
  - „Měření výkonnosti podniku budoucnosti“
  - 1990
- Cíl
  - Zlepšit proces strategického plánování
  - Prostřednictvím KPI
    - Key Performance Indicators
    - Určení kritických faktorů úspěšnosti

Balanced Scorecard

- Mechanismus k realizaci strategie
  - X nástroj pro tvorbu strategie

- Scorecard organizace
  - nejen výsledek
  - i jednotlivé kroky k němu vedoucí

- Balanced
  - Vyváženost
    - cílů krátkodobých a dlouhodobých
    - měřítek finančních a nefinančních
    - indikátorů ex-ante a ex-post
    - faktorů vnitřních a vnějších

Perspektivy BSC

- Finanční
- Zákaznická
- Procesní (interní)
- Potenciálu (učení se a růst)

Strategická mapa

- Schématické znázornění strategie organizace
- Propojení jednotlivých cílů příčinnými vztahy
- Zohledňuje vztah
  - Příčina a důsledek
- Cíle řazený k jednotlivým perspektivám

KPI

■ Finanční

- Cash flow
- Míra návratnosti investic
- Hospodářský výsledek
- Výnosnost kapitálu
- Čistý příjem z majetku
- Čistý měsíční příjem
- Přidaná hodnota

■ Zákaznické ?

- Počet získaných zákazníků
- Demografická struktura

■ Procesní

- Počet aktivit
- Míra využitých příležitostí
- Míra využití vybavení
- Environmentální kompatibilita
- Zmetkovost

■ Potenciálu

- Míra investic
- Míra nemocnosti
- Kariérní postup
- Obrat zaměstnanců
- Gender

Segmentace klientů obce

- Občané
- Podnikatelé
- PO
- Úředníci
- Kraje
- Stát

Aplikace BSC

- Stanovení mise a vize
- Strategická témata a perspektivy rozvoje
- Strategické cíle
- Měřítko
- Cílové hodnoty
- Strategické akce (akční plány)
- Eskalace BSC
  - Různé úrovně organizace